

енните и полицейските власти, които предотвратили крайния резултат от този подвиг на Матрова” (Алваджиев 1971: 68; Азманов 1995: 50).

А за това как протичат самите избори и как циганите избират за кого да гласуват пише Емен Кейе: „8 юни 1884 г. Ден на законодателни избори. ... След като е съставено изборното бюро, се раздават бели листа и моливи. Суверенният народ се разпръсква и се събира на различни групички; спектакълът става занимателен.... По-далеч турците, седнали в кръг, са запалили дълги чибуци и не изглеждат нетърпеливи; без съмнение техният избор вече е направен. Циганите отиват от човек на човек, с роза на ухото и безгрижието на големи деца, свикнали да гледат на нещата от веселата им страна” (Кейе 2006: 218).

Ползването на циганските гласове при изборите става почти при всички правителства и служи като един от поводите за ограничаване избирателните им права²⁴.

Не винаги и не всички цигани, вписани в избирателните списъци, упражняват правото си на глас. През януари 1939 г. Годечкото околийско управление издирва пет цигани мохамедани от селата на Средецка околия, за да им се връчат наказателни заповеди, че не са гласували на изборите през март 1938 г. През април 1940 г. продължават да се издирват 15 цигани копанари и един циганин мохамеданин от същия район по същите причини (ТДА София, ф.167-к, оп.1, а.е.23, л. 46; а.е.24, л.210).

Циганите активно се използват по разни поводи в политиката. През април 1910 г. група чирпанлии, недоволни от местната власт “предвождани от циганските тъпани отиват в кметството да го събярят. След като дошла полицията, пияната банда напуска кметството...” (Зора, бр.143 от 14 април 1910).

3.5. Циганите и армията

Османската империя изгражда своя държавен апарат в хода на непрекъснати войни и завоевателни походи, поради което цялата система от централни и местни институции е тясно свързана с военната организация. Военната системата е толкова съществена за бързото и ефективно събиране на войската, че става основа на административното деление на империята. Привилегированото положение на военните и доходите им от плячката прави войната престижна дейност. За циганите, свързани с военно-административната система на Османската империя, в издадения през 1530 г. “Закон за циганите във вилаета Румели” се записва: “Чл.8 Циганите, които притежават императорски

²⁴ Съгласно промените в чл.4 и чл.7 от Закон за изменение на избирателния закон (приет от Народното събрание на 31 май 1901 г.) се добавя, че избиратели не могат да бъдат „циганите нехристияни, както и всички ония цигани, които нямат установено местожителство” (Бобчев 1938: 61-62).